

ΑΡΧΕΙΟΝ

ΤΩΝ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

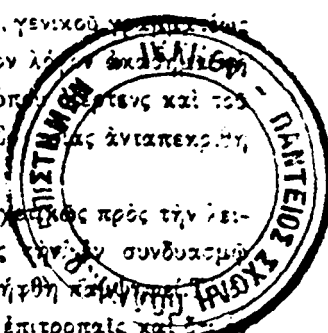
ΤΟΜΟΣ 4. ΤΕΥΧΟΣ Α'.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΜΑΡΤΙΟΣ 1924

Η ΠΕΜΠΤΗ ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΙΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ *

Ἡ πέμπτη σύνοδος τῆς Διεθνoῦς Ἑργατικῆς Συνδιασκέψεως ¹⁾ ἔλαβε χθές. Ὁρθῶς συνώψισε τὰ κατ' αὐτὴν ἐ υποδιευθυντῆς τοῦ Διεθνoῦς Γραφείου Ἑργασίας κ. Βῶτλερ, εἰπὼν ὅτι τὸ ἔργον τῆς δὲν εἶνα: ἐκ τῶν ἐμποιοῦντων αἰσθησιν (sensation) ἀλλ' ὑπῆρξεν ἐκ τῶν χρο- τιμωτέρων.

Ὁδῶν τὴν προσοχὴν τοῦ μεγάλου κοινoῦ ἐπέσυρε μόνον τὸ ζήτημα τῆς ἐπικυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ ὑπὸ τῆς Ἰταλικῆς Κυβερνήσεως ὡς αντιπροσώπου τῶν ἐργατῶν ἀποσταλέντος κ. Ροσσόνι, γενικοῦ γερουσιαστή τῶν φασιστικῶν ἐνώσεων, ὡς καὶ κατὰ πολὺ δευτέρου λόγου ἀπὸ τῆς ἐπι- συζητήσεως μεταξὺ τοῦ Βέλγου ἐργατικοῦ ἀντιπροσώπου Μορτενς καὶ τοῦ κ. Γωμά περὶ τοῦ κατὰ πόσον τὸ Γραφεῖον τῆς Ἑργασίας ἀνταπεκρίθη, εἰς τὰς προσδοκίας τῶν ἰθρυσάντων αὐτό.

Ἄλλὰ σειρά ἐλη πρακτικωτάτων ἀποφάσεων σχετικῶς πρὸς τὴν λειτουργίαν τῆς ἐπιθεωρήσεως τῆς ἐργασίας καὶ πρὸς τὴν ἐπιθεωρητικὴν πρὸς ταύτην, πρόληψιν ἀτυχημάτων ἐλήφθη, καὶ ἐλήφθη καὶ ἀποφασίζοντι ὅτι τὸ πλεῖστον τῆς ἐργασίας συνετελέσθη ἐν ταῖς ἐπιτροπαῖς καὶ ἐπι-

* Ἐκθ' αὐτῶν ὑποβληθέντα πρὸς τὸ ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας Ἰπουργεῖον ὑπὸ τοῦ κ. Ἀνδρ. Ἀνδρεάδου ἀντιπροσώπου τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὴν πέμπτην διεθνή ἐργατικὴν συνδιασκέψιν τῆς Γενεύης. Δημοσιεύεται ἀδελφ. τοῦ Ἰπουργεῖου τῆς Ἑθνικῆς Οἰκονομίας καὶ τῆ συναινεοῦ τοῦ κ. Ἀνδρεάδου.

1) Πρὸβλ. Conférence internationale du Travail (22-29 Octobre 1923). Questionnaire: Détermination de principes généraux pour l'inspection du travail, Genève 1923. Rapport sur la détermination de principes généraux pour l'inspection du Travail, Genève 1923. Rapport supplémentaire etc. 1923. Compte Rendu Provisoire No 1-10. Genève 1923. Bureau International du Travail: L'inspection du Travail (Études sur le développement et le régime actuel de l'organisation dans différents pays) Genève 1923.

Conférence internationale des statistiques du Travail (Octobre-Novembre 1923). Rapport 1) sur les méthodes de classification des industries et professions 2) sur les méthodes de la statistique des accidents du Travail 3) sur les méthodes de la statistique des salaires et de la durée du Travail (Préparé pour la Conférence internationale des Statisticiens du Travail), Genève Octobre 1923.

ταύταις ἐπεκράτησεν ὁμόνοια μεταξύ ἐργατῶν καὶ ἐργοδοτῶν, εἶναι πρόσθετος ἀπόδειξις τοῦ πρακτικοῦ καὶ χρησίμου τῆς χαρακτῆρος.

Τὸ ζήτημα τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἐργατικοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ἰταλίας ἐτίθετο νομικῶς ὡς ἑξῆς: Ὁ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως Μουσολίνι διορισθεὶς ἀντιπρόσωπος Ῥοσσόνι, ἀντεπροσώπευσε φασιστικὰς ἐνώσεις αἰτινες τὸ γε νῶν ἔχον, περιλαμβάνουσι τὴν πλειονοψηφίαν τῶν ἐργατῶν ἀλλὰ δέχονται εἰς τοὺς κόλπους των καὶ ἐργοδοτάς.

Ἐντεῦθεν ὑπεστηρίζετο τὸ ἄκυρον τῆς ἐκλογῆς, ἅτε τοῦ χάριτος τῶν διασκέψεων προβλέποντος ἐκλογὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀντιπροσώπου ἐργατικῶν ἐνώσεων, οὐχὶ δὲ μικτῶν, ὡς εἶναι αἱ φασιστικαί.

Ἰπὸ στενήν ἔννοιαν οἱ προσβάλλοντες τὸ κύρος τῆς ἐκλογῆς εἶχον δίκαιον. ἐτέρωθεν ἦτο δύσκολον νὰ παραγνωρισθῆ, ὅτι ὁ Ῥοσσόνι ἀντεπροσώπευε τὴν πλειονοψηφίαν τῶν ἐργατῶν. Ἡ δὲ οὐσιαστικὴ αὐτῆ ἀποψις παρέσυρεν ἐν τέλει ὑπὲρ τῆς κυρώσεως τῆς ἐκλογῆς τὰ τρία τέταρτα τῶν μελῶν τῆς Συνδιασκέψεως. Ἐγὼ ἀπέσυχον, τὸ μὲν διότι μοι ἦτο δύσκολον νὰ ψηφίσω, καθηγγητῆς τῆς νομικῆς ὄν, ὑπὲρ τῆς κυρώσεως. τὸ δὲ διότι ἀφ' ἐτέρου καταδικαστικὴ ψήφος θ' ἀπετέλει παραγνώρισιν τῶν οὐσιαστικῶν γεγονότων, ἵδιᾳ δὲ θὰ ἐχαρακτηρίζετο ὡς ἀπήχησις τοῦ ἑλληνοἰταλικοῦ ἐπεισοδίου καὶ θὰ παρεξηγεῖτο ἐν συνδιασκέψει ἧτις ἀποστέργει πάντα πολιτικὸν χρωματισμὸν τῶν ζητημάτων. Ἡ συγκέντρωσις ἡμῶς τῆς προσοχῆς τοῦ μεγάλου κοινοῦ ἐπὶ τοῦ ἐπεισοδίου Ῥοσσόνι ὠφείλετο οὐχὶ εἰς τὴν νομικὴν συζήτησιν ἣν ἐγέννησεν. ἀλλ' εἰς τὴν οὕτως εἶπειν, δογματικὴν μονομαχίαν μεταξύ τοῦ φασιστοῦ Ῥοσσόνι καὶ τοῦ Μαρξιστοῦ Ζουῦ, τοῦ πρώτου ἀναπετάσαντος τὴν σημαίαν τοῦ ἀντιμαρξιστικοῦ συνδικαλισμοῦ καὶ ἀναπτύξαντος 1) πῶς ἡ μολοσεβικὴ ἀναρχία ἧτις ἐμᾶντες ἐν Ἰταλίᾳ ἐπὶ διατίαν, καταδειχθεῖσα ἐπιδλαβεστάτη διὰ τὴν πλουτοπαραγωγὴν καὶ τοὺς ἐργάτας ἐν γένει, ἀνεβίβασε τὸν ἀριθμὸν τῶν φασιστῶν ἰταλῶν ἐργατῶν ἀπὸ 150.000 εἰς 2.000.000 καὶ πλέον καὶ 2) πῶς οἱ ἤδη πλειονοψηφούντες ὁμοιδεῖσθαι τοῦ ἀντικαθεύοντος τὸν ἐργατικὸν ἀγῶνα. (Οὗτοι θεωροῦν ὅτι δὲν ὑπάρχει μοιραία ἀντίθεσις μεταξύ ἐργοδότου καὶ ἐργάτου, δι' ὃ καὶ ἔπως δὲν δισταῖζουσιν νὰ κηρύξουσιν τὸν πόλεμον κατὰ «κακῶν ἐργοδοτῶν», δὲν ἀποκλείουσιν τὴν συνεννόησιν μετ' ἐργοδοτῶν ἐχόντων συναίσθησιν τῶν δικαίωμάτων τῆς ἐργατικῆς τάξεως.

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτω. Θεωρῶν περιττὸν νὰ μακρυγορήσω περὶ τῆς μεταξύ τῶν κ. κ. Μέρτενς καὶ Τωμᾶ συζήτησεως, περὶ τοῦ ἂν τὸ Γραφεῖον τῆς Ἐργασίας ἐπέτελεσε τὸ καθήκον του, καθ' ὅσον αὐτῆ ἔσχεν ἐπαναλαμβάνω, ἀκαδημαϊκὸν χαρακτῆρα καὶ τὰ κατ' αὐτὴν εἰρηναῖα ἐν πλάτει εἰς τὰ πρακτικὰ (Δελτία ἀριθ. 6 καὶ 8), ἐρχομαι εἰς τὴν συντελεσθεῖσαν πρακτικὴν ἐργασίαν ἧτις δύναται τὰ συνοψισθῆ εἰς τὸ πρό-

δλημα περὶ τῆς συνεκεντρώθη δλη τῆ προσοχῆ τῆς Διασκεψῆς, τὸ τῆς ἐπιθεωρήσεως τῆς ἐργασίας τὸ ὅποιον παρουσιάζει τέσσαρα κυρίως ἀπόψεις :

α) Τὴν τοῦ καθορισμοῦ τῆς σφαίρας δράσεως τῆς ἐπιθεωρήσεως.

β) Τὴν τῶν καθηκόντων καὶ δικαιωμάτων τῆς ἐπιθεωρήσεως.

γ) Τὴν τῆς ὀργανώσεως αὐτῆς.

δ) Τὴν τῶν ἐκθέσεων τῶν Ἐπιθεωρητῶν.

Εἰς ταύτας προσετέθη καὶ τὸ ζήτημα τῆς κατὰ τὸ ἐνὸν προλήψεως τῶν ἐργατικῶν ἀτυχημάτων.

Ἐπὶ πάντων τῶν προβλημάτων τούτων Ἐπιτροπαὶ καὶ Διάσκεψις κατέληξαν εἰς παμψηφεία ληφθεῖσας ἀποφάσεις.

Καὶ περὶ μὲν τὰ τοῦ καθορισμοῦ τοῦ κύκλου ἐνεργείας τῶν Ἐπιθεωρητῶν ἐμερίμνησεν ἡ πρώτη, Ἐπιτροπὴ. (Βλέπε Δελτίον ἀριθμὸς 8 σελ. 115—116).

Ἡ δευτέρα ἐπιτροπὴ, ἐκάνονισεν τὰ κατὰ τὴν ἀποστολὴν καὶ τὰ δικαιώματα τῶν ἐπιθεωρητῶν. Αἱ ὑπ' αὐτῆς συσταθεῖσαι διατάξεις (Βλ. Δελτίον ἀριθ. 5 σελ. 6) ἀποβλέπουσιν εἰς τὸ νὰ ἐπλίσσωσι τοὺς ἐπιθεωρητὰς μὲ πραγματικὰ δικαιώματα ἐλέγχου ἐπιτρέπουσαι π. χ. τὴν ἐπίσκεψιν ἐν πάσῃ ὥρᾳ οὐ μόνον τοῦ ἐργαστασίου ἀλλὰ καὶ τῶν παραρτημάτων αὐτοῦ, τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐργατῶν ἀνευ παρουσίας τρίτων κλπ. Ἐξ ἄλλου λαμβάνονται μέτρα ὅπως αἱ ἐπιθεωρήσεις μὴ καταλήξωσιν εἰς ἀκριτομυθίας ἢ πιέσεις. Ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου σημείου ἐξεδηλώθη διαφορὰ ἀντιλήψεων μεταξὺ τῶν ἀγγλοσαξῶνων καὶ τῶν λοιπῶν ἀντιπροσώπων. Οἱ πρῶτοι δὲν ἤθελον ὅπως αἱ ἀνεπιθύμητοι ὑπὸ διοικητικῆς ἢ δικαστικῆς ἀρχῆς ἀποφάσεις τῶν ἐπιθεωρητῶν ὧσιν ἐκτελεσθαί. Ἡ τοιαύτη γνώμη ἀπερρίφθη, διὰ δέκα ψήφων κατὰ ἐννέα, ἀλλ' ἐπετεύχθη παμψηφεία περὶ μέσων λύσιν ἧς ἐδέχθη μὲν τὸ ἀμέσως ἐκτελεστὸν τῶν ἀποφάσεων προσέβηκεν ἕμως δι' ἡ ἐφαρμογὴ ἀνεστέλλετο ἐφ' ἔσσον ὁ ἐνδιαφερόμενος ἐργαζόμενος ἐπεσίβαλλεν αὐτὴν πρὸς τῆς κατὰ τὸν Νόμον ἀρμοδίας ἀρχῆς.

Τὸ εἰς τοὺς ἐπιθεωρητὰς παρχωρηθέντα μεγάλα δικαιώματα εἶχον ὡς φυσικὸν ἐπακολούθημα δι' οὗτοι πρέπει εἰς τὸ μέλλον νὰ εἶναι πάντοτε ὑπάλληλοι ἐν ταύτῃ εἰσικοί καὶ ἀνεξάρτητοι. Εἰς τοῦτο ἀποβλέπει σειρά συστάσεων (βλ. βελ. 9 σελ. VI—VIII). Οὕτω πρὸς ἐπιτευσὶν ὁμοιομορφίας ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ Νόμου συνιστάται ὅπως οἱ ἐπιθεωρηταὶ ὧσιν ὑπὸ τῆς διαταγῆς γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ ἐξαιρετικῆς ἱκανότητος καὶ μακρῆς πεύρας.

Ἐπίσης τονίζεται δι' ἐπιθεωρητῆς πρέπει νὰ ἐξαρτᾶται πάντοτε ἐκ γενικῆς καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐκ τοπικῆς Ἀρχῆς. Θεωρεῖται οὐσιώδες ὁ ἐπιθεωρητῆς νὰ ἔχῃ πεύραν καὶ γνώσεις εἰδικῆς ἱατρικῆς, μηχανικῆς ἢ

ηλεκτρικῆς φύσεως. Δι' εἰδικὰς περιπτώσεις συνιστᾶται ἡ χρησιμοποίησις ἐπιθεωρητῶν ἔχουσῶν τὰ αὐτὰ προσόντα καὶ τὰ αὐτὰ δικαιώματα α καὶ οἱ ἐπιθεωρηταί. Ἐξ ἄλλου οἱ ἐπιθεωρηταὶ δεόν νὰ μὴ μονιμοποιῶνται πρὶν ἢ διὰ δοκιμαστικῆς περιόδου ἀποδείξωσιν ὅτι κέκτηνται τὰ προσόντα καὶ τὰς ἀρετὰς τὰς ἀπαιτουμένας διὰ τὴν θέσιν.

Ἡ Συνδιάσκεψις περὶ πλείστου ποιεῖται τὴν ἀπόλυτον ἀνεξαρτησίαν παρὰ τῷ ἐπιθεωρητῇ. Ἐφ' ᾧ συνιστᾶ ὅπως ὁ νόμος καταστήσῃ τὸ προσωπικὸν τῆς ἐπιθεωρήσεως ἀνεξάρτητον κυβερνητικῶν μεταβολῶν, πρὸς δὲ ἀπαγορεύσῃ αὐτῷ πᾶσαν συμμετοχὴν εἰς ἐργοδοτικὰς ἐπιχειρήσεις.

Ἄλλαι συστάσεις ἀξιοσημειῶται εἶναι ἡ λογίζουσα τὸν ἐργοδοτὴν ὑπεύθυνον, μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐνκνείου, πάσης παραβάσεως τοῦ Νόμου καὶ θέτουσα ὡς ἀρχὴν ὅτι ἡ ἐπιθεώρησις τῶν τεχνοστασιῶν πρέπει νὰ γίνεται ἄνευ προειδοποιήσεως.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ τέταρτον ζήτημα τὸ τῶν ἐκθέσεων τῶν ἐπιθεωρητῶν, συνιστᾶται ἡ σύνταξις τακτικῶν ἐκθέσεων πρὸς τὴν κεντρικὴν ἀρχὴν, ἥτις δεόν νὰ ἐκδίξῃ γενικὴν ἐνιαυσίαν ἐκθεσὶν δημοσιευτέαν ἐντὸς τῶν ἐπομένων δωδεκά μηνῶν καὶ περιέχουσαν ἐπισυνημμένας στατιστικὰς πλῆροφορίας περὶ α) τῆς ὀργανώσεως καὶ συνθέσεως τοῦ προσωπικοῦ β) τῶν ἐπιθεωρητέων καταστημάτων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἐργαζομένων γ) τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γενομένων ἐπιθεωρήσεων δ) τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς φύσεως τῶν σημειωθεισῶν παραβάσεων τῶν ἐργατικῶν νόμων καὶ διαταγμάτων ε) τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς φύσεως τῶν ἐργατικῶν ἀτυχημάτων καὶ ἀσθενειῶν.

Τὸ πέμπτον ζήτημα δηλ. τὸ τῆς προλήψεως τῶν ἀτυχημάτων ἐπέσυνεν ἔλθῃ τὴν προσοχὴν τῆς Διασκέψεως, καθ' ὅσον κατὰ γενικὴν γνώμην διὰ προσηκούσης μερίμνης θὰ προελαμβάνοντο πολλὰ τῶν ἀτυχημάτων τούτων.

Ἡ Συνδιάσκεψις συνέστησεν :

α) Ὅπως πᾶν ἀτύχημα ἀνακοινεῖται ἀμελλῆτι εἰς τὰς ἀρμοδίους ἀρχὰς καὶ ὅπως ἐρευνα περὶ τῶν αἰτιῶν αὐτοῦ ἐνεργηθῇ ὑπὸ τῶν ἐπιθεωρητῶν.

β) ὅπως οἱ ἐπιθεωρηταὶ ἀνακοινεῦσιν εἰς τοὺς ἐργοδότης ποῖα μηχανήματα καὶ ποῖα μέτρα δύνανται νὰ προλάβωσι τὰ ἀτυχήματα, καὶ γενικώτερον ὅπως φωτίζουσιν ἐπὶ τῶν σημείων τούτων ἐργοδότης καὶ ἐργάτας.

γ) ὅπως κατάλληλοι ἐνθαρρύνσεις δίδονται εἰς τοὺς ἐργοδότης οἵτινες λαμβάνουσιν μέριμναν πρὸς πρόληψιν ἀτυχημάτων.

Ἐκτὸς τῶν συστάσεων τούτων ἔς συνοψίζω (βλ. πλατύτερον δελ. 8 σελ. 118) ἡ Συνδιάσκεψις ἔλαβε τὴν ἐξῆς ἀπόφασιν :

«Λαμβανομένης ὑπ' ὄψει τῆς σπουδαιότητος ἣν ἔχει τὸ ζήτημα τῆς

ἀσφαλείας, συνιστάται τῇ Διεθνῇ Γραφείῳ Ἑργασίας νὰ προβῇ εἰς μελέτην τῶν διατάξεων αἵτινες εἶναι ἤδη ἐν ἰσχύει εἰς χώρας τινὰς καὶ αἵτινες διὰ μειώσεως τῶν ἀσφαλιστρῶν καὶ ἄλλων παρομοίων μέτρων, ἀποδλέπουσαν εἰς ἐνθάρρουν τῆς βελτιώσεως τῶν ὑγιεινῶν συνθηκῶν καὶ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀτυχημάτων».

Ἡ ἀπόφασις αὕτη, ὑπῆρξε συνέπεια τῆς κατὰ τὰς συζητήσεις γενομένης ἐκθέσεως τῶν μέτρων, δι' ὧν εἰς πολλὰς χώρας ἰδίως εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας, τὸν Καναδᾶν, τὸ Βέλγιον, τὴν Δανίαν, ἐμειώθη οὐσιωδῶς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργατικῶν ἀτυχημάτων.

Τολμῶ νὰ συστήσω εἰς τὸ Τμήμα τῆς Ἐπιθεωρήσεως νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὡς πρὸς ταῦτα τὰς σελ. 120—8 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 8 δελτίου τῶν πρακτικῶν.

Διὰ τοῦ αὐτοῦ ταχυδρομείου στέλλω ἄλλως, πρὸς τὸ Σαβαστὸν Ἰπουργεῖον πλήρη σειρὰν τῶν δελτίων τῶν πρακτικῶν ὡς καὶ ἄλλα ἀνακοινωθέντα τῇ Συνδιασκέψει δημοσιεύματα, οὕτως ὥστε τὰ οἰκεία τμήματα θυνηθῶσι νὰ συμπληρώσωσι τὴν κατ' ἀνάγκην περιληπτικὴν ἀνὰ χεῖρας ἐκθεσιν.

Πρὶν ἢ περατώσω ταύτην ἔχω καθήκον νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν τοῦ Σχοῦ Ἰπουργείου ἐπὶ δύο σημείων.

1) Ἠγέρθη ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐργατῶν ζήτημα διότι 17 δλαὶ ἀποστολαὶ δὲν ἀπετελοῦντο ὡς ἤθελεν ὁ καταστατικὸς χάρτης ἐκ τεσσάρων μελῶν. καὶ ἐκλήθην νὰ δώσωμεν ἐξηγήσεις πρὸ εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐξήγησα ὅτι εἶχον διορισθῆ τηλεγραφικῶς καὶ ὅτι τὸ τηλεγράφημα δι' οὗ προσεκαλούμεν νὰ ἔλθω ἐδῶ ἀνήγγελα τὴν ἀποστολὴν ὀδηγῶν. Αὗται θὰ περιεῖχον ἀναμφιδέλωτος τὴν ἀπαιτουμένην ἐξήγησιν. Δυστυχῶς ἕνεκα τῶν γνωστῶν ἀνωμαλιῶν τὸ Ἑλλην. Ταχυδρομεῖον ἦτο ἐν καθυστερήσει. Ἐν τούτοις ἔπρεπε νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ βραχέως Συνεδρίου ἔπερ ἐμελλε ν' ἀκολουθήσῃ μετ' οὐ πολὺ ἄλλο μακρύτερον καὶ ὅτι αἱ δαπάναι τοῦ ταξιδίου πάντοτε μεγάλαι, ἕξκαπλασιάζοντο ὑπὲρ τῆς καταστάσεως τοῦ συναλλάγματός μας. Πρὸς τούτοις ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀσφαλῶς δὲν ἐπροτίθετο νὰ ἀδικήσῃ τοὺς ἐργάτας, καθ' ὅσον εἶχον ἀποστείλῃ οὐχὶ ἐργοδότην ἀλλ' ἀνεξάρτητον ἐπιστήμονα, οὗ αἱ προσπάθειαι πρὸς τοὺς ἐργάτας ἐμαρτυροῦντο ὑπὲρ δημοσιευμάτων τοῦ ἐκδοθέντων ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Γραφείου τῆς Ἑργασίας. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔκρινε τὰς ἐξηγήσεις ταύτας τελείως ἱκανοποιητικὰς, δι' ὃ καὶ οὕτε κἀν ἀνέφερε τὴν Ἑλλάδα ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἐπὶ τῶν ἀνεπαρκῶν ἀντιπροσωπευθέντων Κρατῶν. Οὐχ' ἦττον καλὸν θὰ εἶναι ἐν τῇ μέλλοντι Συνεδρίῳ νὰ περνευθῆ κρι ἀντιπρόσωπος τῶν Ἑλλήμων ἐργατῶν.

σών ως αντικείμενον πράξεις σχετιζόμενας πρὸς τὴν βιομηχανίαν, τὸ ἐμπόριον, τὴν πολιτικὴν ἢ καὶ ἀκόμη τὴν θρησκείαν ἢ τὸ στράτευμα.

Ἡ σπουδὴ τῶν ἐπιστημονικῶν ἀρχῶν τῆς διοικήσεως περιλαμβάνει τὰ ἑξῆς μέρη.

- 1). Ἀνάγκη καὶ πραγματοποίησις διδασκαλίας τῆς διοικήσεως.
- 2). Ἀρχαὶ καὶ στοιχεῖα διοικήσεως.
- 3). Παρατηρήσεις καὶ πείρα προσωπικῆ τοῦ συγγραφέως.
- 4). Τὰ πρόσφατα ἐκ τοῦ πολέμου διδάγματα.

Ἡ ὑπ' ὄψιν συγγραφὴ περιορίζεται εἰς τὰ δύο πρῶτα θέματα. Τῶν

λορικῶν εἰρηδὸν κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν κλισικῶν δημιουργημάτων τοῦ γαλλικοῦ πνεύματος, μὴ χαρακτηριζόμενον βεβαίως ὑπὸ ἠθικελούθου πρωτοτυπίας (πολλὰ μέρη τοῦ ἔργου εἶναι ἐπανάληψις γνωστῶν κεφαλαίων τῆς Πολιτικῆς καὶ Κοινωνικῆς Οἰκονομίας) ἀλλὰ προῖόν μακρᾶς πείρας καὶ συστηματικῆς παρατηρήσεως, συστηματικοῦν γνωστὰ ἤδη ἀξιώματα καὶ ἐγκαινιάζον τὴν μετάβασιν τῆς τέχνης τοῦ διοικεῖν ἀπὸ τοῦ ἐμπειρισμοῦ εἰς τὴν ἐπιστημοσύνην.

Ὡς εἰσομένη ἢ ἐντύπωσις ἐκ τῶν ἰδεῶν τούτων ὡς καὶ τῶν ὑποδεικνυομένων μέσων πραγματοποιήσεως ὡς τῶν *συμβουλίων προϊσταμένων, τῶν πινάκων ὀργανισμοῦ, τῶν προγραμμάτων ἐνεργείας* κλπ. ὑπῆρξεν μεγάλη, καὶ τὴν ἐκδοσιν τῆς πρώτης μελέτης διεδέχθη τῷ 1917 σειρά διαλέξεων καὶ δημοσιεύσεων ἐπὶ τοῦ ζητήματος ὑπὸ τοῦ συγγραφέως καὶ συνεργιστῶν (1) Bull. de la Soc. de l'Ind. Minérale de livraison de 1917, 2e livraison de 1919). Ἦδη δὲ ἰδρύθη ἀπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἐν Centre d'Etudes Administratives, ἀποσκοποῦν τὴν καλλιέργειαν τῆς διοικητικῆς ἐπιστήμης καὶ τὴν διὰ δημοσιεύσεων διάδοσιν τῶν ἀρχῶν αὐτῆς.

..

Ἐν τῇ προκειμένῃ μελέτῃ δίδω περιλήψιν τοῦ πρώτου ὑπομήματος τοῦ συγγραφέως (εἰς ὅσα σημεῖα ἢ μετάφρασις εἶναι πιστὴ ἐτέθησαν εἰσαγωγικά). Δὲν ἀποκρύπτω διὸ συνήνησα δυσχερείας περὶ τὴν ἀπόδοσιν ὄρων τινῶν, χρησιμοποίησας σχεδὸν συνονύμους λέξεις. Οὕτως ὁ συγγραφεὺς ὀρίζει τὴν διοίκησιν ὡς ἑξῆς: ἡ διοίκησις περιλαμβάνει τὴν πρόνοιαν, τὴν ὀργάνωσιν, τὴν ἐξασκίαν τῆς ἐξουσίας, τὸν συντονισμόν τῶν ἐνεργειῶν καὶ τὸν ἐλεγχον. Ἡ λέξις administration ἀπεδόθη διὰ τῆς λέξεως διοίκησις ἐλλείψει ἄλλης, ἡ δὲ λέξις Commandement διὰ τὴν περιφράσεως ἐλδοσις διαταγῶν. Ἡ δὲ ἔννοια αὕτη ἐφαρμόζεται εἴτε πρόκειται περὶ ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων εἴτε περὶ δημοσίας ὑπηρεσίας, στρατεύματος, σχολείου, κτλ.

Ὡς δὲ ἐξίστορετὶ ὁ ἴδιος ἀναφέρων τὴν σειράν τῆς προσωπικῆς τοῦ παρατηρήσεως, (ὄρα Bull. de la Soc. de l'Ind. minérale, 2e livraison 1917, loc cit. Administration industrielle et générale, l'éveil de l'Esprit Public ὑπὸ H. Fayol σελ. 148), ἡ μέθοδος τῆς μελέτης τῶν σχετιζομένων πρὸς τὴν διοίκησιν γεγονότων εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν *πειραματικὴν μέθοδον* τοῦ Claude Bernard ἐν τῇ εἰσαγωγῇ αὐτοῦ εἰς τὴν Πειραματικὴν Ἱατρικὴν, τὴν λεγομένην *θετικὴν μέθοδον* τοῦ Auguste Comte ἐν τῇ κοινωνικῇ ἐπιστῆμῃ ἢ ἀπλῶς τὴν *ἐπιστημονικὴν μέθοδον* τοῦ Καρτιέσιου.

Ἡ διοίκησις εὐρίσκει πρὸ αὐτῆς προβλήματα ὅμοια πρὸς τὰ τῆς ἱατρικῆς ἐφαρμοζομένη εἰς τὸ σύνολον τοῦ κοινωνικοῦ ὀργανισμοῦ. Ἐπὶ σειράν αἰώνων ἡ διοίκησις ἠναγκάσθη νὰ στηριχθῇ ἐπὶ ἐμπειρικῶν προσπαθειῶν καὶ ἐξ αὐτῶν ἐμορφώθη πολῦτιμος παράδοσις ἀποτελουμένη ἐκ διαφόρων ἀξιοματιῶν, τῶν

δὲ δύο ἄλλων θεμάτων ἡ ἐπεξεργασία γίνεται ἀντικείμενοι ἄλλων δημοσιευμάτων, ἐκδιδομένων ὑπὸ τοῦ ἱδρυθέντος κέντρου βιομηχανικῶν σπουδῶν καὶ ὧν ὁ κατάλογος εἶναι ἀρκετὰ μακρὸς ἦδη.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΣΗΜΑΣΙΑ, ΑΝΑΓΚΗ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

1. Ὅρισμὸς τῆς Διοικήσεως.

Κυβέρνησιν, εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις, ὀνομάζει ὁ συγγραφεὺς τὸ σύνολον τῶν πράξεων αἰτινες ἀποσκοποῦσι τὴν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τῆς ἐπιχειρήσεως. Αἱ πράξεις αὗται διαίρονται εἰς τὰς ἑξῆς ἑξ κατηγορίας.

1.) *Τεχνικὰς πράξεις* (παραγωγή, κατασκευὴ καὶ μετατροπὴ).

2.) *Ἐμπορικὰς πράξεις* (ἄγοραί, πωλήσεις, ἀνταλλαγαί).

3.) *Οικονομολογικὰς πράξεις* (ἀναζήτησις καὶ διαχείρησις τῶν κεφαλαίων).

4.) *Πράξεις ἀσφαλείας* (προστασία τῶν προσώπων καὶ τῶν πραγμάτων).

5.) *Πράξεις λογιστικὰς* (καταγραφή, ἰσολογισμὸς, ἐξπᾶνή παραγωγῆς στατιστική).

ὁποίων ὁμῶς ἡ τήρησις δὲν ἐπιτυγχάνεται ἐξ ἴσου ὑπ' ὅλων. διὰ τοῦτο ἡ πραγματικὴ πρόοδος ἔγκειται ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ μεθόδῳ διὰ τῆς χρήσεως τοῦ ἐπαγωγικοῦ συλλογισμοῦ ἐπὶ τῶν γεγονότων ἅτινα παρέχουσιν ἡ παραιτήρησις καὶ ἡ κείρα καὶ ἐν τῷ καταρισμῷ συστηματικῆς διδασκαλίας μελλούσης νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν ἀπλῶς ἐμπειρικὴν παράδοσιν.

Μὴ λησμονώμεν ἐν τέλει μίαν γενικὴν παραιτήρησιν, ὅτι δηλαδὴ το βιβλίον ἐγρόφη ὑπὸ μηχανικοῦ διὰ τοὺς συναδέλφους του, καὶ πρεπεὶ ὁ ἀναγνώστης νὰ ἔχη διαρκῶς ὑπ' ὄψει τὴν μόρφωσιν τῶν μηχανικῶν διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν παρεχομένων παραδειγμάτων, προκειμένου περὶ τῶν προσόντων καὶ τῶν κινήσεων τῆς διοικήσεως.

Προσπάθειαν συστηματικῆς ὑπαγωγῆς τοῦ ἔργου εἰς τὴν κοινωνικὴν ἐπιστήμην παρέχει ὁ κ. Paul Vanuxem ἀναλύων τὸ ἔργον τοῦ κ. Φαυόλ. (Bull. de la Soc. de l'Ind. Minérale 4e livr. de 1917 loc. cit. σελ. 145-223) καὶ παρατηρῶν ὅτι πραγματεύεται θέμα τῆς συλλογικῆς δράσεως, ἀναφερόμενον εἰς κοινὸν στοιχεῖον πάσης φύσεως κοιναῆς ἐνεργείας ἧτοι τὴν τεχνικὴν αὐτῆς, χωρὶς νὰ συντατίζεται μετὰ τῆς Ἑθικῆς; διότι ἀσχολεῖται μόνον μὲ τὰ μέσα τῆς δράσεως καὶ δὲν ἐξετάζει τὸ ἀντικείμενον ἢ τελικὸν αἶτιον αὐτῆς. Ἐπίσης προσθέτει ὅτι ἡ διοίκησις ἀναφέρεται εἰς τὸ διοικητικὸν φαινόμενον καὶ εἶναι κλάδος τῆς Κοινωνιολογικῆς Ἐπιστήμης, καθόσον πᾶσα πράξις ἐκτελουμένη ἐντὸς ἀνθρωπίνης ὁμάδος ἔχει μίαν ἄποψιν διοικητικὴν καὶ μίαν ἄποψιν εἰδικὴν ἀναφερομένην εἰς τὸ εἰδικὸν αὐτῆς ἀντικείμενον.